

החלטות ועדת האתיקה
בענין קובלנותו של חה"כ ואסל טאהא נגד השר, חה"כ אביגדור ליברמן
מיום ח' באב התשס"ז - 23 ביולי 2007

1. הקובלנה

ביום ג' בתמוז התשס"ז (19 ביוני 2007) פנה חה"כ ואסל טאהא בקובלנה אל ועדת האתיקה נגד חה"כ אביגדור ליברמן, בעניין התבטאויותיו של חה"כ אביגדור ליברמן נגדו מעל בימת הכנסת בתאריך 18.6.2007.

לטענת הקובל, בעת דיון בנושא מינויו של אהוד ברק לשר הביטחון, עלה חה"כ אביגדור ליברמן לדוכן הנואמים ובמהלך דבריו הטיח בו דברים קשים ואיים על חייו בצורה ברורה וישירה.

לקובלנה צורף חלק מפרוטוקול ישיבת הכנסת מתאריך 18.6.2007. כעולה מפרוטוקול הדיון נאמרו הדברים הבאים:

חה"כ ואסל טאהא:
"אתה לא בונה שום הנהגה".

היו"ר מגלי והבה:
"חבר הכנסת ואסל טאהא, אני קורא אותך לסדר".

חה"כ אביגדור ליברמן:
"חבל שחמאס לא מטפל בך, הם היו מטפלים בך כמו שצריך, בהתאם לאותה מסורת. אני גם לא שמעתי, כל התנועה האיסלמית כאן, איפה היא מסתתרת? איפה קול מחאה מול אותו לינץ' אני מקווה שפעם אחת חמאס יטפל בך ובכל השאר".

ואסל טאהא:
"אתה מרחם".

חה"כ אביגדור ליברמן:
"אני לא מרחם. מבחינתי אלה מחבלים ואלה מחבלים ואתה בעל ברית של המחבלים. אתם נציגים של המחבלים יושבים פה בכנסת ובכל מדינה היו מעמידים אתכם לבית משפט צבאי על מעשי בגידה".

היו"ר מגלי והבה:
"חבר הכנסת טאהא, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, ואני מבקש ממך, כשאתה מדבר לחבר כנסת או לשר, את האצבע הזאת תשאיר במקום אחר".

חה"כ אביגדור ליברמן:
"אתה פספסת את הקטע, כבר דיברתי על הצביעות של החכ"ם הערבים ששתקו כששם גדודים יורים לתוך מחנות פליטים, גדודים של ארטילריה בלבנון, שתקתם, מול כל הלינץ' שתקתם, אנחנו יודעים בדיוק מי אתם ולאף אחד היום כבר אין אשליות. אני מקווה שגם היום שלכם יגיע, יגיע גם היום שלכם, יגיע גם היום שלך. גם היום שלך יגיע, אל תדאג".

אמירות אלו מהוות לטענת הקובל איום חד משמעי על חייו והם בגדר התרת דמו. הקובל ביקש למצות את הדין עם חה"כ אביגדור ליברמן עקב היותו מכהן גם כשר ולנוכח העובדה כי לחה"כ אביגדור ליברמן, לטענתו, היו בעבר התבטאויות רבות כנגד הציבור הערבי בכלל וכנגד נציגיו בפרט.

2. תגובת הנקבל

בתגובתו של השר, חה"כ אביגדור ליברמן מיום כ"ט בתמוז התשס"ז (15 יולי 2007) הוא אישר את הדברים שנאמרו, וטען כי הדברים לא יצאו מהקשרם ולא הובנו שלא כהלכה.

לטענת חה"כ אביגדור ליברמן, אמירתו לא צמחה בחלל ריק. לטענתו, קיים איום מסוכן של מנהיגי הציבור הערבי בכנסת ישראל ומחוצה לה. בכלל זה, התבטא הקובל עצמו לאחרונה באלו הדברים: "אמרנו להם יותר מפעם אחת, שלפלשתינים, הנתונים לרצח ולפשעים מתמשכים מצד הצבא הישראלי, יש שתי אופציות: האחת לפוצץ ולהרוג אזרחים, ואלו הן פעולות קלות בהרבה. האופציה השנייה היא האופציה הצבאית, שבמסגרתה מוקמת יחידות צבאית מההתנגדות כדי לפרוץ למחנה צבאי, להתעמת עם החיילים ולהילחם עימם ולקחת את החיילים ואת הכיבוש בשבי".

משכך, נטען כי הקובל נגוע בדו פרצופיות ובהתחסדות, כאשר הוא מוציא תחת ידיו לא פחות מאשר תוכנית פעולה מפורטת לרצח עם, ובלשונו של הנקבל - הפוסל במומו פוסל. בנוסף, נטען כי למדינה קיימת הזכות המוסרית והחוקית להגן על עצמה ועל עקרונות היסוד שלה מפני המבקשים לערער את יסודותיה.

חה"כ אביגדור ליברמן טען כי כללי האתיקה נועדו לשמור על המעמד והתפקוד של הכנסת וחבריה על מנת להבטיח את אמון הציבור. התבטאות המייצגת השקפת עולם אידיאולוגית הנגזרת מהשקפת עולמו של חבר הכנסת נחשבת כהתבטאות במילוי תפקידו ואינה עולה כדי הפרת כללי האתיקה. משכך, אין בהתבטאותו משום פגיעה בכללי האתיקה אלא יישום של מצע המפלגה ואמירה לגיטימית.

עוד הוסיף חה"כ ליברמן כי מנהיג אמיתי חייב לעצמו ולציבור בוחריו לומר את מה שהוא מתכוון ולהתכוון למה שהוא אומר.

3. החלטת הוועדה

ועדת האתיקה דנה בקובלנה בישיבתה ביום ב' באב התשס"ז (17 ביולי 2007) ולהלן החלטתה:

ועדת האתיקה מבקשת לשוב ולערך הבחנה ברורה בין התבטאויות בלתי הולמות, אשר פוגעות בתרבות הדיון בכנסת ובכבוד הכנסת, לבין אמירות אחרות, קשות ככל שתהיינה לאוזני הציבור, אשר הינן חלק בלתי נפרד מהדיון הציבורי הפוליטי בחברה הישראלית.

בנוגע להתבטאויות מן הסוג הראשון, בהיותן התבטאויות החותרות תחת עצם השיח הציבורי והפוליטי ואשר פוגעות בכבוד הכנסת - ועדת האתיקה רואה בהן עבירה אתית ומחליטה בהתאם לסמכותה.

בנוגע להתבטאויות מן הסוג השני, המפורטות בהרחבה בתגובתו של חה"כ אביגדור ליברמן והמבטאות את השקפותיו הציבוריות, ועדת האתיקה מוצאת לנכון שלא להתערב בהן, שכן התבטאויות חריפות אלו, קשות ככל שתהיינה, הינן חלק מהדיון הציבורי ומהשיח הפוליטי בחברה הישראלית.

על ועדת האתיקה מוטלת החובה שלא לפגוע בדיון הציבורי הפוליטי הער הקיים בישראל, כל עוד התבטאויות אלה מייצגות דעות פוליטיות במישור העקרוני ואינן מופנות למישור האישי.

ועדת האתיקה רואה בדבריו של חה"כ אביגדור ליברמן אשר הופנו לגופו של אדם ולא לגופו של עניין, כחורגים מהאמירות המהוות חלק מהדיון הציבורי המותר.

הפנייה לגופו של אדם ולא לגופו של עניין, אינה יכולה להוות יישום של מצע מפלגתי כלשהו ואינה בגדר ביטוי הלוקח חלק בשיח הפוליטי הציבורי. יתרה מכך, דברים אלו אף מהווים אמירות העשויות להתפרש כאיום המופנה לאדם וככאלה - וודאי שאינן נוטלות חלק בדיון הציבורי הפוליטי.

לפיכך, ולנוכח דברים אלו, ובהתאם לסמכותה מכוח סעיף 13ד(ד)(1) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם, וחובותיהם, התשי"א-1951, החליטה הוועדה להטיל על חה"כ אביגדור ליברמן הערה.

ההחלטה תונח על שולחן הכנסת.